T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/180
KARAR NO : 2024/196
KARAR TR : 03/06/2024

ÖZET: 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen *"kararın gerekçeli olması"* koşulunu taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİ gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ.Y
Vekili : Av. A.Ç
Davalı : İçişleri Bakanlığı
Vekili : Av. C.A.A

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Çarşamba 1. Noterliğinin 09/05/2014 tarih ve 3913 yevmiye satış numaralı araç satış sözleşmesi ile satın aldığı ve trafikte tescil ettirdiği ... BN ...plakalı araca, Terme Sulh Ceza Hakimliğinin 13/01/2017 tarih ve 2017/29 D. İş sayılı kararıyla el konulduğunu, aracın çalıntı olduğunun sonradan ortaya çıktığını, olayda idarenin tescil görevini yerine getirmekte hizmet kusuru bulunduğunu iddia ederek araca el konulmasından dolayı uğradığı zarara karşılık olarak, 15.000 TL'nin zararın doğduğu 09/05/2014 tarihinden itibaren yasal faiziyle birliktetazminine karar verilmesi istemiyle, idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Samsun 1. İdare Mahkemesi 16/06/2017 tarih ve E.2017/958, K.2017/1155 sayılı kararı**ile, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf isteminde bulunulmuştur. Samsun Bölge İdare Mahkemesi 3. İdari Dava Dairesi 27/12/2017 tarih ve E.2017/1247, K.2017/1411 sayılı kararı ile, davacının istinaf başvurusunun yargılama giderleri yönünden kabulüne, Kararın 256,17 TL nisbi karar harcı yönünden kaldırılmasına, 31,40 TL maktu karar harcına hükmedilmesine, davanın görev yönünden reddine ilişkin hüküm fıkrası yönünden istinaf başvurusunun reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

> *"...2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır..."*

3. Davacı vekili aynı istemle bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. **Samsun 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2018/75 sayılı esasına kayıtlı dosyada 20/02/2024 celse tarihli duruşmasında;** *"Çarşamba Ağır Ceza Mahkemesine yazılan müzekkereye verilen cevapta davanın derdest olduğunun bildirildiği anlaşıldı.*

Davalı vekilinin yargı yolu itirazını ve bu yönde verilmiş istinaf mahkemesi karar örneğini ibraz ettiği anlaşıldı.

Davacı vekilinden soruldu: eksik hususlar giderilsin dedi.

Davalı vekilinden soruldu: görevsizlik nedeniyle davanın reddine karar verilsin dedi.

G.D:

1-Samsun 1. İdare Mahkemesine müzekkere yazılarak 2017/958 Esas sayılı dosyasının eldeki dava

dosyası Uyuşmazlık Mahkemesine gönderileceğinden fiziki olarak acele mahkememize gönderilmesinin istenmesine,

2-Dosya geldikten sonra eldeki dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilerek görevli yargı yolunun belirlenmesinin istenmesine,

3- Davacı vekiline davada tahsili talep edilen 15.000,00 TL dava değerine göre yatırılması gereken 256,16 TL peşin harçtan davacı tarafça yatırılan 214,33 TL'nin mahsubu ile bakiye 41,83 TL peşin harcı yatırmak üzere gelecek celseye kadar süre verilmesine, Harç yatırılmadığı takdirde dosyanın işlemden kaldırılacağının davacı vekiline ihtarına, ihtarat yapıldı.

*4-Bu nedenle duruşmanın 04/06/2024 günü saat 09:40 bırakılmasına karar verildi."*şeklinde duruşma tutanağı düzenlenmiştir.

5. Samsun 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 14/03/2024 tarih ve E.2018/75 sayılı üst yazı ile, adli yargıve idari yargı dosyalarını Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. Anayasa'nın *"D. Duruşmaların açık ve kararların gerekçeli olması"* başlıklı 141.maddesininüçüncü fıkrası şöyledir:

"*Bütün mahkemelerin her türlü kararları gerekçeli olarak yazılır.*"

7. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un *"Yargı merciilerinin uyuşmazlık mahkemesine başvurmaları"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008-5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir."

8. 2247 sayılı Kanun'un *"İncelemede izlenecek sıra"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

"Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder."

9. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "*Hükmün kapsamı*" başlıklı 297. maddesi şöyledir:

"*(1) Hüküm "Türk Milleti Adına" verilir ve bu ibareden sonra aşağıdaki hususları kapsar:*

a) Hükmü veren mahkeme ile hâkim veya hâkimlerin ve zabıt kâtibinin ad ve soyadları ile sicil numaraları, mahkeme çeşitli sıfatlarla görev yapıyorsa hükmün hangi sıfatla verildiğini.

b) Tarafların ve davaya katılanların kimlikleri ile Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, varsa kanuni temsilci ve vekillerinin ad ve soyadları ile adreslerini.

c) Tarafların iddia ve savunmalarının özetini, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları, çekişmeli vakıalar hakkında toplanan delilleri, delillerin tartışılması ve değerlendirilmesini, sabit görülen vakıalarla bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki sebepleri.

ç) Hüküm sonucu, yargılama giderleri ile taraflardan alınan avansın harcanmayan kısmının iadesi, varsa kanun yolları ve süresini.

d) Hükmün verildiği tarih ve hâkim veya hâkimlerin ve zabıt kâtibinin imzalarını.

e) Gerekçeli kararın yazıldığı tarihi.

(2) Hükmün sonuç kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, taleplerden her biri hakkında verilen hükümle, taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların, sıra numarası altında; açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gereklidir."

10. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*Kararlarda bulunacak hususlar*" başlıklı24.maddesinin (e) bendişöyledir:

" Kararlarda:

...

e) Kararın dayandığı hukuki sebepler ile gerekçesi ve hüküm:tazminat davalarında hükmedilen tazminatın miktarı,

...

Belirtilir..."

B. Yargı Kararları

11. Danıştay 8. Dairesinin 19/10/2021 tarihli ve E.2019/1164, K.2021/4647 sayılı kararının ilgili kısımları şöyledir:

"Öte yandan, Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kararlarında da değinildiği üzere; Anayasa'nın 36. maddesinin 1. fıkrasında herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu belirtilmiş ancak bu maddede gerekçeli karar hakkından açıkça söz edilmemiştir. Anayasa'nın 36. maddesine "adil yargılanma" ibaresinin eklenmesine ilişkin gerekçede, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle de güvence altına alınan adil yargılama hakkının madde metnine dâhil edildiği vurgulanmıştır. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin 1. fıkrasındaki hakkaniyete uygun yargılanma hakkının kapsamına gerekçeli karar hakkının da dâhil olduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'nin birçok kararında vurgulanmıştır. Dolayısıyla Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının gerekçeli karar hakkı güvencesini de kapsadığının kabul edilmesi gerekir. (Anayasa Mahkemesi, Abdullah Topçu, B. No:2014/8868, 19/4/2017, p.75)

Bu bağlamda, AİHM içtihatlarına göre, genel olarak her bir karar açık, konuyla ilgili herkesin, mahkemenin neden belirli bir kararı verdiğini anlamasına imkan verecek şekilde olmalıdır. (AİHM, Seryavin ve Diğerleri/Ukrayna, p.57-61).

Mahkeme kararlarının, hüküm fıkrası ve hükmün dayandığı gerekçe ile bir bütünolduğu, gerekçesiz karar verilmesinin mümkün olmadığı açık olduğuna göre, gerekçeninhem temyiz incelemesini yapacak merci açısından hem de kararı uygulayacak olan idare açısından yeterli açıklıkta olması gerekmektedir.

Yargılama hukukunda, yargı (hüküm), uyuşmazlığı çözmekle görevli ve yetkili yargı yerinin yargılama sürecinin sonunda ulaştığı 'sonuç'tur. Gerekçe, yargıcın çözümlemek durumunda olduğu uyuşmazlığa uygulanması gereken soyut hukuk kuralının saptanmasında, yorumlanmasında ve tüm ayrıntılarıyla ortaya konulup nitelendirilen maddi olaya uygulanmasında izlemiş olduğu yöntemi gösteren ve bu özelliği sebebiyle, yargılamanın nesnelliği ile varılan yargının doğruluğu konusunda davanın taraflarına güven, üst yargı yerine de denetleme olanağı veren açıklamadır."

12. Yargıtay 8. Hukuk Dairesinin 21/12/2021 tarihli ve E.2021/14691, K.2021/12738sayılı kararının ilgili kısımları şöyledir:

"Belirtmek gerekir ki; T.C. Anayasa'sının 138 ve 141/3 maddeleri gereğince bütün mahkemelerin her türlü kararlarının gerekçeli olarak yazılması gerekir. 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 388/1-3. maddesi ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 297/1-c. maddesi, bir mahkeme hükmünün kapsamının ne şekilde olması gerektiğini açıklamıştır. Bir mahkeme hükmünde, tarafların iddia ve savunmalarının özetinin, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususların, çekişmeli vakıalar hakkında toplanan delillerin, tartışılması ve değerlendirilmesinin, sabit görülen vakıalarla, bunlardan çıkarılan sonuç ve hukuki sebeplerin birer birer, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde hükümde gösterilmesi gereklidir. Bu kısım, hükmün gerekçe bölümüdür. Gerekçe, hakimin (mahkemenin) tespit etmiş olduğu maddi vakıalar ile hüküm fıkrası arasında bir köprü görevi yapar. Gerekçe bölümünde hükmün dayandığı hukuki esaslar açıklanır. Hakim, tarafların kendisine sundukları maddi vakıaların hukuki niteliğini kendiliğinden (re'sen) araştırıp bularak hükmünü dayandırdığı hukuk kurallarını ve bunun nedenlerini gerekçede açıklar.

Hakim, gerekçe sayesinde verdiği hükmün doğru olup olmadığını, yani kendini denetler. Üst mahkeme de, bir hükmün hukuka uygun olup olmadığını ancak gerekçe sayesinde denetleyebilir. Taraflar da ancak gerekçe sayesinde haklı olup olmadıklarını daha iyi anlayabilirler. Bir hüküm, ne kadar haklı olursa olsun, gerekçesiz ise tarafları tatmin edemez. (Kuru, Baki/ Arslan, Ramazan/ Yılmaz, Ejder; Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı 6100 sayılı HMK'ye göre Yeniden Yazılmış, 22 Baskı, Ankara 2011, s.472). Gerekçenin önemi Anayasal olarak hükme bağlanmakla gösterilmiş olup, gerekçe ve hüküm birbirine sıkı sıkıya bağlıdır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/06/2024 tarihli toplantısında; Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Yukarıda mevzuat kısmında belirtildiği üzere, yargı yerlerince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında Uyuşmazlık Mahkemesine yapılacak başvurularda, davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merciinin, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varması halinde, gerekçeli bir karar ile başvurusunu yapması ve kararında elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin ertelemesigerektiği açıkça düzenlenmiştir.

15. Dava dosyalarının incelenmesinden, idari yargı yerince verilen gerekçeli görevsizlik kararından sonra, adli

yargı yerine taşınan davada Asliye Hukuk Mahkemesince, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğuna yönelik gerekçeli bir karar verilmediği, onyedinci celsede tutulan duruşma tutanağı ile dosyaların Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği görülmüştür.

16. Bu durumda, Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan başvurunun yukarıda açıklanan kararların gerekçeli olması gerektiğine ilişkin Anayasa ve Kanun hükümlerine, yüksek mahkeme içtihatlarına, somut uyuşmazlık kapsamında ise 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen *"kararıngerekçeli olması"* koşulunu taşımayan Samsun 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 20/02/2024 tarih ve E.2018/75 sayılı başvurusunun, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen koşulu taşımayan Samsun 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 20/02/2024 tarih ve E.2018/75 sayılı BAŞVURUSUNUN, aynı Kanun'un 27. maddesi uyarınca REDDİNE,

03/06/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN